

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 2.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.26>

УДК 352.075.31

А. В. Коруняк,

аспірант, Хмельницький університет управління та права

імені Леоніда Юзькова

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-7980-2850>

УТВОРЕННЯ СТАРОСТИНСЬКИХ ОКРУГІВ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

A. Koruniak,

Applicant, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

ESTABLISHMENT OF STAROSTINK DISTRICTS: PROBLEM ISSUES AND WAYS OF SOLUTION

З 2015 року працюючи над проблемними питаннями місцевого самоврядування в Україні значна увага науковців прикута до інституту старости, який з'явився в рамках реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Інститут старости покликаний сприяти ефективному вирішенню проблем місцевих жителів, тим самим наблизивши владу до населення, що дозволить реалізувати конституційні норми щодо можливості мешканцями територіальної громади безпосередньо брати участь у вирішенні питань місцевого значення. Згідно норм чинного законодавства України староста здійснює свої повноваження

в межах певного територіального утворення, що визначає просторові межі його службової діяльності - старостинського округу.

Стаття присвячена проблемам, які виникають у процесі утворення старостинських округів у територіальних громадах. Автором використанні порівняльно-історичний, аналітичний та ін. методи дослідження, за допомогою яких проаналізовані зміни у законодавстві про місцеве самоврядування, що стосувалися поняття та механізму утворення старостинських округів, виділено ознаки, які характеризували поняття старостинського округу на первісному етапі становлення інституту старости в місцевому самоврядуванні в Україні. Наразі, відповідно до чинного законодавства, щоб утворити старостинський округ потрібне рішення сільської, селищної, міської ради та наявність мінімальної кількості жителів на території одного або декількох населених пунктів. Поряд з цим, мінімальної кількості населення, як основного критерію утворення старостинських округів, в багатьох випадках недостатньо для ефективного формування таких округів. Так, на практиці досить часто виникають випадки, коли під час вирішення питання утворення старостинського округу сільській, селищній, міській раді потрібно враховувати інші критерії. Ці процеси критично проаналізовані автором, що дало можливість зробити висновок про можливість утворення як занадто малих, так занадто великих за чисельністю населення старостинських округів. Виходячи з цього, обґрунтовується пропозиція встановлення нижньої та верхньої межі кількості населення, необхідної для утворення старостинських округів.

Since 2015, working on the problematic issues of local self-government in Ukraine, considerable attention of scientists has been focused on the institution of the headman, which appeared as part of the reform of local self-government and territorial organization of power in Ukraine. The Institute of Elders is designed to contribute to the effective solution of the problems of local residents, thereby bringing the government closer to the population, which will allow the implementation of constitutional norms regarding the possibility for residents of

the territorial community to directly participate in solving issues of local importance. According to the norms of the current legislation of Ukraine, the headman exercises his powers within a certain territorial entity that defines the spatial limits of his official activity - the headman's district.

The article is devoted to the problems that arise in the process of formation of Starosty districts in territorial communities. The author uses comparative-historical, analytical, etc. research methods, with the help of which the changes in the legislation on local self-government related to the concept and mechanism of formation of starosty districts were analyzed, the features that characterized the concept of starosty district at the initial stage of formation of the institute of starosty in local self-government in Ukraine were highlighted. Currently, in accordance with the current legislation, a decision of the village, settlement, city council and the presence of a minimum number of residents on the territory of one or more settlements are required to form a Starosty district. Along with this, the minimum number of population, as the main criterion for the formation of Starosty districts, is in many cases insufficient for the effective formation of such districts. Thus, in practice, there are quite often cases when the village, town, and city councils need to take into account other criteria when solving the issue of the formation of Starosty districts. These processes were critically analyzed by the author, which made it possible to draw a conclusion about the possibility of the formation of both too small and too large in terms of the population of Starosty districts. Based on this, the proposal to establish the lower and upper limits of the number of the population necessary for the formation of Starosty districts is substantiated.

Ключові слова: *старостинський округ, староста, територіальна громада, населення територіальної громади, місцеве самоврядування.*

Key words: *starosty district, starost, territorial community, population of the territorial community, local self -government.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У рамках реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні впроваджуються нові підходи та формуються нові стандарти щодо адміністративно-територіального устрою України. Проте, поряд з набуттям повноважень утвореними внаслідок об'єднання територіальними громадами актуальною стає проблема територіального устрою вже всередині таких територіальних громад (далі – ТГ). Так, питання, які нещодавно вирішувалися сільською, селищною, міською радою, сьогодні уповноважений вирішувати староста в межах свого старостинського округу (далі – СО). Парламентарі надали ТГ можливість на власний розсуд утворювати СО, дотримуючись фактично однієї вимоги – мінімальна чисельність населення 500 осіб. Проте, на практиці виникає значна кількість проблемних питань, пов'язаних як з утворенням, так з ефективним функціонуванням таких СО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання СО в ТГ входять до кола наукових інтересів І. Алмаші [1], М. Алмаші [1], М. Воронова [2], К. Ємельяненко [5], І. Пиголенко [11], Ю. Пиголенко [11] та ін. Зокрема, науковців цікавить проблематика поняття СО, утворення СО в ТГ, обрання оптимальної моделі СО для кожної ТГ тощо. Проте, окреслені проблемні питання СО залишаються не достатньо дослідженими.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Стаття націлена на аналіз проблемних питань, пов'язаних з утворенням СО в ТГ, та напрацювання авторського бачення їхнього вирішення. Для досягнення поставлених цілей використанні порівняльно-історичний, аналітичний та ін. методи дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Запровадження інституту старости, як посадової особи місцевого самоврядування в Україні, зумовило створення територіального утворення в межах ТГ – СО, що

викликано необхідністю визначення чітких меж території, на яку поширюватимуся повноваження конкретного старости.

Поняття СО з'явилося в законодавстві України в 2017 році у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища» [13] шляхом внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон) [15]. Так, згідно із ст. 1 Закону (в редакції станом на 09.02.2017 р.) СО визнавалася частина території об'єднаної ТГ, утвореної відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [14], на якій розташовані один або декілька населених пунктів (сіль, селищ), крім адміністративного центру об'єднаної ТГ, визначена сільською, селищною, міською радою з метою забезпечення представництва інтересів жителів такого населеного пункту (населених пунктів) старостою [15].

Таким чином, поняття СО окреслювало територію, на яку поширюються повноваження одного старости. Як доцільно зазначає Я. Брусенцова, поняття СО заслуговує на особливу увагу, оскільки на початку реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні у нього був вкладений взагалі інший зміст, тому в пояснювальній записці до першої редакції проекту Закону №1848 законодавці визначили, що межі СО повинні збігатися з межами території юрисдикції тих громад, які об'єдналися. Сьогодні ж єдиною заборонаю територіальності утворення СО є адміністративний центр ТГ [2].

Аналіз законодавчого поняття СО дає можливість визначити такі його ознаки:

- 1) є частиною території ТГ;
- 2) неможливість розташування адміністративного центру ТГ в межах СО;
- 3) повноваження щодо утворення СО та визначення його меж належать виключно сільській, селищній, міській раді;

4) метою утворення СО є забезпечення представництва інтересів його мешканців старостою.

В свою чергу експерт-консультант проекту DESPO з питань діяльності старост та співробітництва ТГ О. Врублевський доцільно зазначає, що законодавче визначення поняття СО не повністю відображає його реальний зміст, адже визначення, як правило, містить лише основні ознаки термінів. Так, на думку зазначеного експерта-консультанта СО також доцільно розглядати як:

- просторові межі для службової діяльності старости;
- територію, на яку поширюються повноваження старости;
- територіальне утворення, що є складовою частиною ТГ;
- сукупність жителів одного чи декількох населених пунктів (крім адміністративно центру ТГ), яка потребує забезпечення представництва своїх інтересів старостою у ТГ [16].

Суттєвим недоліком визначеного законодавцем поняття СО, на нашу думку, була відсутність будь-яких критеріїв щодо його утворення. Так, СО могли утворюватися виключно на розсуд сільської, селищної, міської ради без обмежень щодо кількості населених пунктів та без врахування думки мешканців ТГ. Вказана норма закону потребувала суттєвого доопрацювання шляхом визначення меж та критеріїв утворення СО.

Спробою такого доопрацювання (на нашу думку не зовсім вдалою) став Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку інституту старост» [12]. Зазначеним нормативно-правовим актом вчергове вносилися зміни до ст. 54-1 Закону (яка є основною нормою, що регулює діяльність та повноваження старости) та виключено поняття СО із законодавчого поля. Таким чином, межі адміністративної одиниці, в яких староста здійснюватиме свої повноваження, спрямовані на забезпечення інтересів місцевих мешканців, залишилися без законодавчого визначення взагалі, що викликало ще більше дискусійних питань з цього приводу.

Поряд з тим відбулися позитивні зрушення щодо критеріїв утворення СО – визначено мінімальну чисельність жителів населеного пункту (населених пунктів), на території яких можливо утворити СО (500 осіб) та зобов'язано ТГ враховувати історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток таких СО зокрема та, відповідної ТГ загалом [15]. Проте, на думку І. Алмаші та М. Алмаші такі зміни суттєво обмежують право жителів населених пунктів, з чисельністю населення меншою за встановленим мінімум, на місцеве самоврядування, яке гарантоване ст. 7 Конституції України, згідно з якою в Україні визнається і гарантується право на місцеве самоврядування [6]. Також, зазначені науковці вважають, що староста може надавати перевагу в задоволенні інтересів жителів того населеного пункту, де проживає він сам, а не жителів всього СО [1, с. 17].

В свою чергу, ми також вважаємо підхід парламентарів до визначення критеріїв утворення СО недостатнім, виходячи з наступного:

1) Законодавцем визначена лише мінімальна чисельність населення території, на якій може бути утворено СО. Це, в свою чергу, може призвести до утворення багатонаселених СО, що ускладнить роботу старости та безумовно призведе до зниження якості виконання ним своїх повноважень. Разом з тим, вважаємо цифру 500 осіб також невиправдано низькою. На нашу думку, староста цілком ефективно може реалізовувати свої повноваження на території, якій проживає 1000-1500 осіб.

Так, відповідно до моніторингу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України щодо реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні станом на 01.10.2023 р. у складі ТГ по всій Україні були утворено 7567 СО, хоча старост місцевими радами було затверджено лише 7482. При цьому, орієнтовно 10 % СО мають чисельність населення до 500 осіб, 62% від 500 до 1500 осіб, 22 % від 1500 до 3000 осіб та 7% понад 3000 осіб [10]. Таким чином, аналіз вищенаведених статистичних даних свідчить, що в абсолютній

більшості СО (62%) верхня межа чисельності населення становить 1500 осіб. На нашу думку, утворення місцевими радами більшості СО саме з такою чисельністю населення означає оптимальну норму керованості одним старостою відповідною чисельністю жителів СО. Поряд з цим, вважаємо різницю між населенням СО у 1000 осіб занадто великою та несправедливою відносно тих старостатів у ТГ, на території яких проживає значно більше населення СО. На нашу думку, це ставить старостів у нерівні умови праці щодо однакового навантаження в процесі виконання своїх повноважень. Таким чином, вважаємо за необхідне встановити нижню межу чисельності населення сіл, селищ, міст на яких можливо утворити СО – 1000 осіб, а верхню – 1500 осіб. Крім того, варто зазначити, що для визначення точної чисельності населення певної території для цілей утворення СО Міністерством розвитку громад та територій України рекомендовано використовувати дані реєстру відповідної ТГ [8].

2) Поряд з тим, вважаємо, що з вищевказаних положень можливі винятки, що стосуються відступу від мінімальної чисельності населення території, на якій можливо утворити СО. Так, вважаємо за можливе передбачити утворення СО у населених пунктах з чисельністю жителів менше 1000 осіб, якщо територія таких населених пунктів є великою за розміром. Адже, досить частими є випадки, коли з віддалених від адміністративного центру сіл виїжджають люди для проживання в іншій місцевості. Проте, в таких селах також необхідно ремонтувати дороги, проводити благоустрій, підтримувати в належному стані нерухоме майно, що знаходиться в комунальній власності ТГ тощо. Безпосередню участь в таких процесах зобов'язаний брати староста, як представник місцевих жителів у сільській, селищній, міській раді. Таким чином, вважаємо обґрунтованим зниження показника мінімальної чисельності населення, необхідного для утворення СО у випадку великих за розміром території, на яких староста здійснюватиме свої повноваження.

3) Вважаємо за необхідне при визначенні критеріїв утворення СО враховувати також відстань між населеними пунктами, що можуть увійти до окремого СО. Староста має ефективно вирішувати питання всіх мешканців СО і якщо для цього йому необхідно подолати велику відстань (чи навпаки жителю необхідно здолати значну відстань, щоб прибути до СО), ефективність такої роботи падатиме, а в деяких випадках зводитиметься нанівець. Так, згідно із положеннями Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. №333-р формування критеріїв для адміністративно-територіальних одиниць різного рівня адміністративно-територіального устрою держави здійснюється з урахуванням того, що територія адміністративно-територіальної одиниці базового рівня визначається з урахуванням доступності основних публічних послуг, що надаються на території громади. Зазначеною Концепцією встановлений показник часу прибуття для надання швидкої медичної допомоги у ургентних випадках та пожежної допомоги, який не повинен перевищувати 30 хвилин [7]. Разом з тим, вважаємо за можливе використати вказану орієнтовну норму часу прибуття швидкої медичної та пожежної допомог і для прибуття до СО з інших населених пунктів, які входять до складу СО. Таким чином, врегулювання окресленого проблемного питання можливе шляхом визначення максимальної відстані нанесених пунктів, що можуть входити до одного СО – наприклад 5-8 км, що дасть можливість оперативно організувати зустріч старости з жителями СО.

Проблемне питання критеріїв утворення СО стало окремим предметом дослідження у науковців. Таким чином, у науковій літературі виділяють такі чинники, що зумовлюють доцільність утворення СО [3. с. 52]:

1) Демографічний – врахування чисельності жителів населеного пункту (населених пунктів), в яких планується утворення СО є не тільки доцільною, а й законодавчо визначеною вимогою. Адже, Законом чітко

передбачена можливість утворення СО у населеному пункті (населених пунктах) з мінімальною чисельністю жителів не менше 500 осіб [15].

2) Територіальний – врахування відстані між населеними пунктами в межах ТГ не тільки сприятиме якісному наданню адміністративних та соціальних послуг населенню, а й ефективному виконанню старостою передбачених Законом та Положенням про старосту повноважень.

3) Матеріально-фінансовий – один з ключових критеріїв формування СО, який враховують ТГ. Адже, грошове забезпечення старости та інших працівників СО фінансується з місцевого бюджету. Крім того, для ефективного функціонування СО необхідно створити якісну матеріально-технічну базу для забезпечення виконання працівниками своїх повноважень.

4) Функціональний – СО має утворюватися з огляду на необхідності представництва інтересів місцевих мешканців саме старостою, а не іншими суб'єктами місцевого самоврядування.

5) Політичний – цілком реальною є ситуація, при якій розклад політичних сил у відповідній раді може вплинути на конфігурацію СО з урахуванням особливостей електоральних уподобань місцевих жителів.

6) Організаційний – передбачає доцільне, обґрунтоване й оптимальне представництво старост у ТГ.

Окремим блоком проблемних питань, з яким зіткнулися ТГ при формуванні СО стали оптимальні моделі СО, які були б найбільш ефективними при забезпеченні інтересів всіх жителів ТГ. Так, М. Воронов виділяє такі моделі вирішення питання представництва інтересів жителів ТГ старостами [3, с. 51]:

1) Посада старости запроваджується (а, отже утворюється СО) у тих ТГ, які мали органи місцевого самоврядування за принципом «одна сільська/селищна рада – один старостат». Таким чином, СО утворюються у тих ТГ, де існували сільські, селищні, міські ради до об'єднання.

2) СО утворюються не лише нарівні колишніх громад, але й додатково на рівні окремих підпорядкованих їм населених пунктів. Варто

зазначити, що така модель утворення СО доцільна тим ТГ, до складу яких увійшло багато великих населених пунктів, які раніше були підпорядковані одній сільській, селищній, міській раді. При чому, СО можуть утворюватися як у периферійних громадах, так і у населених пунктах, що підпорядковані адміністративному центру.

3) Третя модель утворення СО характеризується як «один населений пункт – один СО». Ця модель потенційно здатна забезпечити найширше представництво інтересів всіх жителів СО, проте її доцільність забезпечується наявністю абсолютно всіх великих населених пунктів, що увійшли до складу ТГ (з чисельністю жителів не менше 500 осіб). Крім того, формування СО за вказаною моделлю нестиме велике навантаження на місцевий бюджет в частині оплати праці старости та інших працівників СО, створення відповідної матеріальної бази тощо.

4) Четверта модель зводиться до того, що кількість СО менша, ніж кількість сільських, селищних, міських рад, що увійшли до складу ТГ. Така модель є виправданою у тих ТГ, до складу яких увійшли не великі як за чисельністю жителів, так і за розміром населені пункти. Таким чином, утворення великої кількості СО не матиме сенсу як з фінансової точки зору, так із погляду якісного представлення інтересів місцевих мешканців. Проте, можна погодитися з М. Вороновим, який вважає, що така ситуація суперечить важливій меті добровільного об'єднання ТГ, а саме – наближенню органів місцевого самоврядування до жителів та їх потреб. Таким чином, якщо до об'єднання ТГ на території села, селища здійснювали свою діяльність декілька органів місцевого самоврядування, сільський або селищний голова, сільська або селищна рада, виконавчі органи сільської або селищної ради, то після такого об'єднання взагалі можуть бути відсутні будь-які органи місцевого самоврядування [3. с. 51].

Також, за функціональною наповненістю механізмів забезпечення інтересів місцевих мешканців на практиці зустрічаються чотири найбільш поширені моделі формування СО [9]:

1) Старостинський округ – «Старостат». Ця модель є найпростішою у застосуванні в межах ТГ та передбачає, що в межах СО введено лише посаду старости. На нашу думку, обрання саме цієї моделі формування СО є не надто вдалим варіантом, оскільки наявність у СО лише посади старости призведе до його максимального навантаження, що значно ускладнить виконання передбачених законом та Положенням про старосту повноважень. Крім того, вирішувати всі інші питання, що не відносяться до компетенції старости, місцеві мешканці будуть змушені в адміністративному центрі ТГ.

2) Старостинський округ - «Офіс старости». Ця модель передбачає, що в СО для підкріплення повноважень старости передбачена посада діловода. Варто також зазначити, що вказана модель формування СО обрана абсолютною більшістю ТГ. Наявність діловода значно покращує ефективність роботи старости, оскільки значну частину його роботи складає процес підготовки документів, складання довідок, проведення інформаційної роботи з населенням тощо. Таким чином, обов'язки щодо виконання зазначеної роботи можуть бути покладені на діловода.

3) Старостинський округ – «Офіс послуг». Модель передбачає наявність робочого місця адміністратора Центру надання адміністративних послуг, що значно доповнює інструментарій роботи старости. Адже, надання доступних та якісних адміністративних послуг має надзвичайно важливе значення для громадян. Варіантів робочого місця адміністратора також може бути декілька: віддалене робоче місце, виїзний адміністратор, мобільний адміністратор (надання адміністративних послуг окремим верствам населення на дому за наявності технічних можливостей) тощо. Зазначена модель СО має переваги перед двома іншими, оскільки дозволяє жителям СО, крім послуг старости, отримати інші адміністративні послуги не відвідуючи адміністративного центру ТГ. Проте, її доцільність має визначатися ТГ індивідуально залежно від чисельності населення СО та можливостей забезпечити належний рівень та умови праці адміністратора у віддалених від центру сільських населених пунктах.

4) Старостинський округ – «Комбінований офіс старости». Найкраща модель СО з огляду на доступність отримання послуг його мешканцями, адже передбачає наявність посад старости, діловода, адміністратора Центру надання адміністративних послуг, спеціаліста – землевпорядника відділу земельних ресурсів та інших, необхідних для ефективного функціонування СО, спеціалістів. Таку модель варто формувати за умови великої чисельності населення СО та максимальної віддаленості населених пунктів СО від адміністративного центру ТГ. Крім того, ватро враховувати фінансове навантаження на місцевий бюджет у зв'язку із витратами на заробітну плату працівників, матеріально-технічне забезпечення робочих місць, кількості необхідної площі для розміщення додаткових працівників тощо. Проте, ця модель СО якісно вирізнятиме його між іншими, вищезазначеними моделями, насамперед кількістю потенційно наданих послуг та максимальною зручністю їх отримання.

Крім того, така модель СО є доцільною з огляду на реальність сьогодення, що викликана збройною агресією російської федерації проти України. Адже, починаючи з лютого 2022 р. чисельність внутрішньо переміщених осіб на території нашої держави суттєво збільшилася, а виклики, з якими зіткнулася місцева влада також змінилися. Вся країна, включаючи різні рівні органів влади, почали вирішувати чисельні проблеми, які принесла війна. Ми погоджуємося з думкою І. Пиголенко та Ю. Пиголенко, що саме СО є тією первинною ланкою, з якою стикаються внутрішньо переміщені особи (далі – ВПО), і від яких залежить як процес адаптації таких осіб буде реалізований на рівні громади, району, області та держави загалом. Завданням ж СО у таких ситуаціях є створення умов для задоволення базових потреб ВПО та зняття перешкод на шляху ефективного залучення таких осіб до приймаючих громад [11, с. 40]. Таким чином, можливість ВПО отримувати повний спектр якісних адміністративних та соціальних послуг в СО дасть можливість швидше адаптуватися до нового

тимчасового місця проживання та роботи, що зможе покращити якість життя таких осіб.

Таким чином, обрання максимально ефективної моделі СО залежить виключно від ТГ, яка керуватиметься чисельністю населення СО, потребами мешканців СО та власними фінансовими можливостями. Варто зазначити, що ТГ не зобов'язанні формувати СО з єдиним підходом до вибору його моделі. Таким чином, в СО, які знаходяться близько до адміністративного центру ТГ, можливо обмежитися, наприклад, лише старостою та діловодом, а в СО, які знаходяться на значній відстані від адміністративного центру, варто розглянути можливість введення в СО також посад адміністратора ЦНАП та спеціаліста-землевпорядника для отримання жителями СО якісних та доступних адміністративних послуг. Також вважаємо, що наявність посади діловода в СО є обов'язковою умовою якісного виконання старостою своїх повноважень, адже це значно розвантажить останнього від виконання технічної роботи з відповідною документацією, що ведеться в СО.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Таким чином, враховуючи вищевикладене вважаємо, що на сьогодні СО – це територіальне утворення, що є частиною ТГ, на якому розташовані один або декілька населених пунктів (крім адміністративного центру ТГ), визначене сільської, селищною, міською радою з метою забезпечення представництва інтересів жителів населено пункту (населених пунктів) старостою та визначає просторові межі службової діяльності старости. Маємо надію, що ефективне утворення СО поряд з обранням оптимальної моделі СО для кожної ТГ стане ефективним інструментом у вирішенні питань місцевого значення, серед яких ключовими є отримання місцевими мешканцями якісних адміністративних та соціальних послуг.

Ватро зазначити, що введення в законодавство та практику реалізації місцевого самоврядування в Україні СО стало вдали рішенням, оскільки дозволяє місцевим мешканцям вирішити нагальні питання в межах свого чи найближчих населених пунктів, що позбавляє необхідності долати подекуди

значні відстані для вирішення таких питань в адміністративному центрі ТГ. Перспективами подальших досліджень є розробка науково-методичних засад функціонування СО в ТГ.

Література

1. Алмаші І.М., Алмаші М.М. Староста в реалізації права на місцеве самоврядування: окремі аспекти законодавчого регулювання. Наукові праці НУ ОЮА, 2021. С. 10-18.

2. Брусенцова Я. Староста та його повноваження: вивчаємо заново. Місцеве самоврядування, 2017. № 1.

3. Воронов М.М. Інститут старости у системі муніципального права України. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, 2017. № 1. С. 50-53.

4. Децентралізація влади. URL: <http://decentralization.gov.ua> (дата звернення 22.01.2024).

5. Ємельяненко К. Утворення старостинських округів в об'єднаних територіальних громадах. Підприємництво, господарство і право, 2021. № 3. С. 207-211.

6. Конституція України від 28.06.1996 р. Дата оновлення: 02.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.01.2024).

7. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. №333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.01.2024).

8. Щодо перегляду старостинських округів: Лист Міністерства розвитку громад та територій України від 13.09.2021 р. №1/34.2/3291-21. URL: <https://document.vobu.ua/doc/6899> (дата звернення: 25.01.2024).

9. Моделі старостинських округів: налаштування діяльності старост через аналіз потреб громади: Посібник для органів місцевого самоврядування

та їх посадових осіб. URL: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/523805> (дата звернення: 23.01.2024).

10. Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 1 жовтня 2023 року URL: <https://mtu.gov.ua/content/monitoring-reformi-miscevogo-samovryaduvannya-ta-teritorialnoi-organizacii-vladi.html> (дата звернення: 22.01.2024).

11. Пиголенко І.В., Пиголенко Ю.А. Роль старостинських округів а адаптації внутрішньо переміщених осіб в територіальних громадах. Габітус, 2023. № 46. С. 36-41.

12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку інституту старост: Закон України від 14.07.2021 р. №1638-VI. Дата оновлення: 14.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1638-20#Text> (дата звернення: 25.01.2024).

13. Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища: Закон України від 09.02.2017 р. №1848-VIII. Дата оновлення: 19.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1848-19#Text> (дата звернення: 25.01.2024).

14. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. №157-VIII. Дата оновлення: 16.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 25.01.2024).

15. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-ВР. Дата оновлення: 08.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.01.2024).

16. Про старостинські округи в об'єднаних громадах: запитання та відповіді. URL: <https://gr.org.ua/pro-starostynski-okrugy-v-ob-yednanyh-gromadah-zapytannya-ta-vidpovidy/> (дата звернення: 22.01.2024).

17. Про утворення старостинських округів та затвердження старост в контексті останніх законодавчих змін. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/14044> (дата звернення: 23.01.2024).

References

1. Almashi, I.M. and Almashi, M.M. (2021), "The headman in the realization of the right to local government: certain aspects of legislative regulation", *Naukovi pratsi NU OYuA*, pp. 10-18.
2. Brusentsova, Ya. (2017), "The headman and his powers: we study again", *Mistseve samovriaduvannia*, vol. 1.
3. Voronov, M.M. (2017), "Institute of state in the municipal law system of Ukraine", *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.N. Karazina*, vol. 1, pp. 50-53.
4. Decentralization (2024), available at: <http://decentralization.gov.ua>. (Accessed 22.01.2024).
5. Yemel'ianenko, K. (2021), "Formation of Starosty districts in united territorial communities", *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, vol. 3, pp. 207-211.
6. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "The Constitution of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 25.01.2024).
7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Resolution "On the approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (Accessed 25.01.2024).
8. Ministry for Communities, Territories and Infrastructure Development of Ukraine (2021), Letter "Regarding revision of Starosty districts", available at: <https://document.vobu.ua/doc/6899> (Accessed 25.01.2024).
9. OSCE (2022), "Models of starostas' constituencies: adjustment of starosta's activities through the community needs analysis", available at: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/523805> (Accessed 23.01.2024).
10. Ministry for Communities, Territories and Infrastructure Development of Ukraine (2023), "Monitoring of the reform of local self-government and territorial organization of government as of October 1, 2023", available at:

<https://mtu.gov.ua/content/monitoring-reformi-miscevogo-samovryaduvannya-ta-teritorialnoi-organizacii-vladi.html> (Accessed 22.01.2024).

11. Pyholenko, I.V. and Pyholenko, Yu.A. (2023), “The role of starostyn districts in the adaptation of internally displaced persons in the territorial communities”, *Habitus*, vol. 46, pp. 36-41.

12. Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding the development of the institute of elders”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1638-20#Text> (Accessed 25.01.2024).

13. Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine “On making changes to some laws of Ukraine regarding the status of village headman”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1848-19#Text> (Accessed 25.01.2024).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine “On the voluntary association of territorial communities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (Accessed 25.01.2024).

15. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine “On Local Self-Government in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 25.01.2024).

16. Vrublevs'kyj, O. (2017), “About Starosty districts in united communities: questions and answers”, available at: <https://gr.org.ua/pro-starostynski-okrugy-v-ob-yednanyh-gromadah-zapytannya-ta-vidpovidi/> (Accessed 22.01.2024).

17. Decentralization (2021), “About the formation of elder districts and the approval of elders in the context of the latest legislative changes”, available at: <https://decentralization.gov.ua/news/14044> (Accessed 23.01.2024).

Стаття надійшла до редакції 26.01.2024 р.